

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lag om ändring av 1 och 2 § i lagen om statsbolaget
Finlands Industriinvestering Ab**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Det föreslås att lagen om statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab skall ändras så att bolagets investeringsverksamhet inte begränsas till investeringar i form av eget kapital.

Samtidigt är det nödvändigt att till lagen foga en bestämmelse om att bolagets investeringsverksamhet bör inriktas på områden där det förekommer brister i marknaden.

Stödandet av internationaliseringen hos tillväxtföretag som är investeringsobjekt

förutsätter också att bolagets investeringsverksamhet vid behov kan utvidgas så att den täcker också investeringar utanför Finlands gränser när ett finskt intresse är förknippat med investeringen.

Det föreslås att det nuvarande kravet på företagsekonomisk lönsamhet skall ersättas med en bestämmelse enligt vilken bolagets verksamhet skall vara företagsekonomiskt lönsam på lång sikt.

Lagen avses träda i kraft senast vid ingången av år 2007.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Utvecklandet av kapitalinvesteringsmarknaden har en viktig ställning vid genomförandet av Europeiska unionens Lissabonstrategi. Fungerande kapitalinvesteringsmarknader är en central förutsättning för innovationer, uppkomsten av nya tillväxtföretag och som en följd av dessa skapandet av nya arbetsplatser och en hållbar tillväxt. Enligt utredningar under den senaste tiden (bl.a. European Venture Association, den europeiska kapitalinvestersföreningen) har Finland ännu mycket att göra när man eftersträvar att utveckla en gynnsam verksamhetsmiljö för tillväxtföretagsamhet och riskinvestering.

Kapitalinvesteringsbranschen har internationaliserats kraftigt. En ökning av den investeringsverksamhet som överskrider de geografiska gränserna är en nödvändig förutsättning för utvecklandet av kapitalinvesteringsmarknaden samt därigenom för ett framgångsrikt lösgörande av investeringar på ett litet marknadsområde av det slag som Finland har. Internationaliseringen av kapitalinvesteringsbranschen beskrivs av det

att av kapitalet i de fonder som förvaltas av finska kapitalinvesteringsbolag investerades i fjol redan nästan hälften utomlands.

Finlands Industriinvestering Ab (nedan Industriinvestering) har haft en stark roll när det har gällt att utveckla kapitalinvesteringsmarknaden efter medlet av 1990-talet. Bolaget har varit med som investerare i så gott som alla kapitalinvesteringsfonder som har grundats i Finland. Under de senaste åren har Industriinvesterings verksamhet som finansiär av den tidiga fasen hos nya tillväxtföretag blivit starkare i takt med att privata investerare har övergått till att finansiera företagens utveckling i senare faser. Industriinvesterings verksamhet har också blivit betydande i sådana enskilda direkta investeringsprojekt med vilka sammanhänger en långvarig risk som är svår att bedöma.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Industriinvestering är ett bolag som gör investeringar i form av eget kapital och som

helt ägs av staten. Industriinvesterings verksamhet regleras av lagen om statsbolaget Finlands Industriinvestering (nedan lagen om Industriinvestering). Utöver lagen om Industriinvestering tillämpas på Industriinvesterings verksamhet lagen om aktiebolag som en allmän lag.

Enligt 1 § i lagen om Industriinvestering är ändamålet med Industriinvestering att göra investeringar i form av eget kapital i sammanslutningar som bedriver kapitalinvesteringsverksamhet samt direkt i målföretag särskilt vid sådana projekt som kräver risktagning på längre sikt. Som investeringsinstrument har i allmänhet också använts kapitallån. Det motsvarar till sina kännetecken en investering i form av eget kapital och har enligt den lag om aktiebolag som gällde till början av september 2006 upptagits som en post bland eget kapital i det bolag som är föremål för investeringen. Den nya lagen om aktiebolag definierar dock i fortsättningen kapitallån som främmande kapital. Eftersom lagen om Industriinvestering begränsar bolagets uppgift till investeringar i form av eget kapital, kan Industriinvestering sedan den nya lagen om aktiebolag har trätt i kraft inte alls göra investeringar i form av kapitallån.

Lagen om Industriinvestering inriktar inte bolagets verksamhet på områden där det förekommer brister i marknaden, utan talar allmänt om investering i små och medelstora företag. Handels- och industriministeriet har styrt bolaget så att det i sin investeringsverksamhet koncentrerar sig på i synnerhet sådana fonder som i sin tur koncentrerar sig på innovativa företag som inleder verksamhet, vilka har haft svårigheter att få privat finansiering utan Industriinvesterings medverkan. Också för flera näringspolitiskt viktiga enskilda direkta investeringsobjekt har det varit svårt att få finansiering utan Industriinvestering. Statens specialfinansieringsbolags investeringar är det skäl att koncentrera till områden där det förekommer brister i marknaden, för vilka tillräckligt med privat finansiering inte finns att tillgå.

I statsrådets beslut om de allmänna riktlinjerna för Industriinvesterings investeringsverksamhet fastslås dessutom att

Industriinvestering har till uppgift att stöda uttryckligen den finska företagsverksamhetens tillväxt och internationalisering. I gällande lag om Industriinvestering finns inga bestämmelser om inriktning av Industriinvesterings investeringsverksamhet på inhemska och utländska investeringsobjekt.

Enligt 2 § i lagen om Industriinvestering skall bolagets verksamhet vara företagsekonomiskt lönsam. I samband med enskilda investeringsbeslut kan, enligt gällande lag, undantagsvis en lägre avkastningsförväntning och en större risk än normalt godkännas.

2.2. Bedömning av nuläget

Enligt gällande lag är Industriinvestering i första hand en fondinvestering. Bolaget har också kunnat göra direkta investeringar i objekt som är näringspolitiskt viktiga, långfristiga och vilka innehåller en svårbedömd risk. Under de senaste åren har tillgången på riskfinansiering försvårats i synnerhet för innovativa företag som inleder verksamhet och tillväxtföretag samt i fråga om näringspolitiskt viktiga enskilda projekt. Av detta skäl har de direkta investeringarnas andel i Industriinvesterings investeringsportfölj ökat betydligt.

I den nya lagen om aktiebolag, som trädde i kraft vid ingången av september 2006, definieras kapitallån inte längre som en post inom eget kapital. Hur ett kapitallån skall behandlas bokföringsmässigt blir beroende av vilken bokföringsreglering som skall tillämpas, varvid kapitallån i princip anses som främmande kapital. Industriinvestering har under gällande aktiebolagslags tid gjort investeringar i målbolag också i form av kapitallån. Eftersom kapitallån i den nya lagen om aktiebolag inte klassificeras som finansiering i form av eget kapital, kommer givandet av kapitallån till målföretag sedan den nya lagen om aktiebolag har trätt i kraft att stå i strid med 1 § i lagen om Industriinvestering. För att uppfylla sin näringspolitiska uppgift vid utvecklandet av kapitalinvesteringsbranschen måste Industriinvestering också i fortsättningen kunna använda kapitallånet som

investeringsform. Utan en ändring av lagen om Industriinvestering är detta inte möjligt sedan den nya lagen om aktiebolag trätt i kraft.

Statens specialfinansieringsverksamhet bör inte konkurrera med finansieringsverksamhet på marknadsvillkor. Således bör offentliga finansieringsbolags verksamhet inriktas på ett område där det förekommer brister i marknaden "för att korrigera de brister som förekommer i utbudet på finansiella tjänster". En sådan bestämmelse finns i den bolagslag som gäller Finnvera Abp. Motsvarande bestämmelse är det skäl att skriva in också i lagen om Industriinvestering. Enligt den senaste tidens undersökningar har tillgången på finansiering varit ett problem i synnerhet för innovativa företag och teknologiföretag som inleder verksamhet och som siktar på en kraftig tillväxt och internationalisering.

I statsrådets beslut om de allmänna riktlinjerna för Industriinvesterings investeringsverksamhet har det konstaterats att Industriinvestering har till uppgift att stöda finsk företagsverksamhets tillväxt och internationalisering. Dessutom bestäms i beslutet att en investering som Industriinvestering gör i en internationellt verksam fond förutsätter att det kan påvisas att av fondens hela investeringsverksamhet kan medel till belopp som åtminstone motsvarar Industriinvesterings investering inriktas på Finland. Utgående från lagen om Industriinvestering och statsrådets beslut blir det därmed öppet huruvida Industriinvestering utöver i utländska fonder också kan göra investeringar i utländska företag. Statsrådets beslut möjliggör också i synnerligen begränsad omfattning fondinvesteringar i utländska fonder med beaktande av branschens kraftiga internationalisering.

Investeringsverksamhetens långsiktighet, investeringsportföljens förväntade riskprofil och de tider investeringarna hålls, vilka sträcker sig över ett konjunkturvarv, bör beaktas när mål ställs för hur mycket det investerade kapitalet bör avkasta. Avkastningen på det kapital som placerats i bolaget bör mätas på lång sikt.

I gällande lag föreskrivs för bolaget en möjlighet att undantagsvis godkänna en lägre

avkastningsförväntning och en större risk än normalt i samband med enskilda investeringsbeslut. I all bolagets investeringsverksamhet bör utgångspunkten dock vara att varje investeringsobjekt har möjligheter till ekonomisk framgång och att när risken ökar ökar förväntningen på avkastning i motsvarande grad. I bolagets enskilda investeringsbeslut bör undantagsvis kunna godkännas en risk som är större än normalt.

Bolagets lönsamhet bevakas av ovan nämnda skäl redan i dagens läge utöver med årliga lönsamhetsmätare också med mätare som beskriver lönsamheten på längre sikt. Nivån på bolagets risktagning styrs igen på åtgärd av handels- och industriministeriet som en del av den närings- och ägarpolitiska styrningen.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

Målsättningen för denna proposition är att bevara Industriinvestering som i första hand en fondinvestering, vilket gör att det till denna del inte föreslås några ändringar i lagen. Detta innebär att över hälften av de investeringar som bolaget gör genomförs via fonder.

Målet är också att bibehålla Industriinvesterings möjlighet att även i fortsättningen i sin investeringsverksamhet använda låneinstrument. Kapitalinvesteringar som hör till Industriinvesterings bransch skall i fortsättningen vara investeringar i form av eget kapital, vilka i allmänhet är aktieinvesteringar eller mellankapitalinvesteringar, vilka är t.ex. kapitallån och konvertibla skuldebrevslån. Kännetecknen för dem är att de är utan säkerhet och har en sämre ställning vad gäller företrädesrätt. Också lån utan säkerheter kan i vissa specialfall hör till de finansiella instrument som bolaget använder. Genom ändringen skall därmed den reglering av arten av de investeringar som Industriinvestering gör, vilken gällde innan den nya lagen om aktiebolag trädde i kraft, inte ändras.

Genom att brister i marknaden skrivs in i lagen är avsikten att precisera den

näringspolitiska uppgift som bolaget getts och harmonisera statens riktlinjer gällande specialfinansieringsbolagens finansierings- och investeringsverksamhet.

I takt med att den finska företagsverksamheten och kapitalfinansieringsverksamheten har internationaliserats har det uppkommit ett behov att precisera riktlinjerna för Industriinvesteringar i utländska kapitalinvesteringar och målföretag blir möjliga i mera omfattande skala än tidigare. Till följd av detta föreslås det att i lagen skall tas in en uttrycklig bestämmelse enligt vilken Industriinvestering kan investera också i utländska kapitalfonder och målföretag. Eftersom syftet med Industriinvestering uttryckligen är att främja finsk företagsverksamhet, skall det förutsättas av en investering i utlandet, som avses i lagen, att de utländska kapitalfonder och målföretag som är föremål för investeringarna i sin verksamhet främjar den ekonomiska utvecklingen i Finland, med andra ord att med dem sammanhänger ett finskt intresse.

I enlighet med den bestämmelse som ingår i gällande statsrådsbeslut skall en fondinvestering i en utländsk fond vara möjlig, om det kan påvisas att ett belopp av fondens hela investeringsverksamhet som motsvarar minst Industriinvesteringar investering inriktas på Finland. Denna begränsning måste med beaktande av nuläget anses för snäv. Däremot bör som kriterium för en investering i utlandet anses s.k. finskt intresse, som används bl.a. i fråga om statens exportgarantier.

I en investering som görs i ett utländskt företag ingår ett finskt intresse t.ex. när företaget i fråga inleder företagsverksamhet i Finland. Som exempel kan nämnas ett utländskt gruvbolag, vars gruvprojekt finns i Finland. Med finska företags tillväxt och internationalisering kan också sammanhänga ett behov att inrikta riskfinansiering på ett dotter- eller delägarbolag som grundas i utlandet. Också eventuella europeiska storprojekt eller utländska investeringar i Finland kan komma i fråga, förutsatt att de främjar finsk näringsverksamhet.

I Industriinvesteringar verksamhet är det

fråga om investeringar som görs via fonder eller direkt i företag och med vilka sammanhänger en stark inriktning på nya produktionsteknologier eller tjänstekoncept och sådana nya produkter eller tjänster som står i begynnelsefasen av sin produktcykel. Med produkterna eller tjänsterna sammanhänger ofta också en betydande förväntan på en internationell marknadspotential. I deras tidigare utvecklingsfaser har projekt också kunnat beviljas offentlig FoU-finansiering t.ex. på åtgärd av Teknologiska utvecklingscentralen (Tekes). För att statens teknologisatsningar skall kunna realiseras som produktionsverksamhet eller tjänster som använder ny teknologi förutsätts offentlig finansiering också för företagsverksamheten i branschen. I Industriinvesteringar finansieringsstrategi har följaktligen från första början framhåvts i synnerhet finansiering i form av eget kapital av företag som inleder verksamhet, och denna finansiering har i Finland varit ett område där det klart förekommer brister i marknaden. Med de företag och projekt som Industriinvestering direkt eller indirekt finansierar sammanhänger således ett starkt teknologi- och näringspolitiskt intresse. Med Industriinvesteringar investeringsverksamhet sammanhänger i princip en större risk än med företagsfinansiering som hör till vanlig bankverksamhet.

Industriinvestering bör vid enskilda investeringar kunna godkänna en högre risk än normalt, och minimiavkastningskrav på investerat kapital bör ställas på lång sikt (5—10 år).

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga omedelbara ekonomiska konsekvenser. De föreslagna ändringarna förbättrar förutsättningarna för Industriinvesteringar investeringsverksamhet och gör det lättare för företagen att få riskfinansiering. Samtidigt påverkar ändringarna indirekt på ett positivt sätt företagets tillväxt, förmåga att åstadkomma resultat och sysselsättningsmöjligheter.

En klarare inriktning av Industriinvesterings verksamhet på områden där det förekommer brister i marknaden kan öka bolagets risker på lång sikt. När riskerna eventuellt realiserats kan de också försvaga bolagets lönsamhet.

4.2. Konsekvenser för organisation och personal

Det att kapitallån möjliggörs också i fortsättningen tryggar bolagets verksamhetsmöjligheter som utvecklare av kapitalinvesteringsmarknaden.

När förutsättningarna för den internationella investeringsverksamheten blir bättre bör Industriinvestering utveckla samarbetet med Finnvera Abp.

Industriinvesterings ökande fondplaceringar och direkta investeringar förutsätter en tilläggsansats på 2—3 personer under de kommande två åren. Antalet anställda vid bolaget ökar till 20.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts på handels- och industriministeriet vid näringsavdelning och enheten för statens ägarpolitik i samarbete med Industriinvestering. Propositionen har gått på remiss till de viktigaste intressegrupperna och sakkunniga i branschen. I utlåtandena understöds de föreslagna ändringarna gällande en förlängning av användningen av låneinstrumenten i bolagets investeringsverksamhet, inskrivandet av brister i marknaden i lagen, breddandet av möjligheterna att investera i utländska objekt samt granskningen av lönsamheten i bolagets investeringsverksamhet på lång sikt. Alla dessa ändringar ansågs behövliga.

Finlands Näringsliv betonar i sitt utlåtande att Industriinvestering bör inrikta sin investeringsverksamhet så att den täcker

sådana finansiella brister i marknaden med vilka tillväxten och internationaliseringen av finska små och medelstora företags verksamhet främjas. Industriinvestering föreslår att i statsrådets beslut skall skrivas in en möjlighet för bolaget att göra avkastningscentrerade investeringar i objekt, där det inte förekommer brister i utbudet av finansiering i synnerhet i sådana fall då bolagets investeringsportfölj balanseras för att det långsiktiga avkastningsmålet för det kapital som har placerats i bolaget skall kunna nås. Finnvera Abp anser det motiverat att samarbetet mellan Industriinvestering och Finnvera utvecklas också med anknytning till den internationella investerings- och finansieringsverksamheten så att Finnveras erfarenhet och kunnande i fråga om internationell finansiering utnyttjas också i Industriinvesterings investeringsverksamhet. Tekes önskar att skatteincitament skall tas i bruk för innovativa företag som inleder verksamhet och för deras kapitalfinansiering. Markku Maula, professor i kapitalinvesteringsfinansiering vid Tekniska högskolan, förhåller sig reserverat till att andelen direkta investeringar i Industriinvesterings verksamhet skulle utökas betydligt. FFC konstaterar i sitt utlåtande att vad som avses med finskt intresse bör definieras mera exakt. Företagarna i Finland påpekar att motsvarande offentliga kapitalinvesteringssammanslutningar i våra viktiga konkurrentländer sannolikt går betydligt på förlust också på lång sikt.

I finansministeriets och justitieministeriets utlåtanden ägnas uppmärksamhet åt terminologiska problem och inexaktheter som beror på att kapitalinvesteringsbranschen är så ung, på oetablerad praxis och obetydlig reglering av branschen.

Utlåtandena har man försökt beakta i mån av möjlighet.

DETALJMOTIVERING

1. Motiveringar till lagförslaget

1 §. Ändringen av 1 mom. möjliggör att Industriinvestering kan fortsätta att göra investeringar med användning av låneinstrumentet.

Till 2 mom. har fogats en bestämmelse enligt vilken ”bolagets investeringsverksamhet bör inriktas på att korrigera de brister som förekommer i utbudet av finansiering inom kapitalinvesteringsbranschen”. Bestämmelsen har samma innehåll som motsvarande bestämmelse i den bolagslag som gäller Finnvera Abp.

Det föreslås att bolagets förutsättningar att investera internationellt skall breddas. I internationella kapitalfonder har bolaget redan enligt de nuvarande riktlinjerna kunnat investera under vissa förutsättningar. Investering i utländska kapitalfonder eller direkt i utländska målföretag skall vara möjligt under förutsättning att med investeringarna sammanhänger ett finskt intresse. Vad som avses med finskt intresse skall fastställas i ett statsrådsbeslut.

2 §. Ekonomins cykliskhet, investeringsverksamhetens långsiktighet och bolagets näringspolitiska uppgift tas i propositionen i beaktande på så sätt att avkastningsmålet för det kapital som har

investerats i bolaget bör uppnås på lång sikt. I enskilda investeringsbeslut skall en större risk än normalt kunna godkännas för uppfyllande av bolagets näringspolitiska uppgift dock utan att avkall görs på avkastningsmålet. Hur lönsam bolagets verksamhet är skall bedömas på längre sikt, över ett konjunkturvarv. I den nuvarande marknadssituationen har ett konjunkturvarv en längd som i typiska fall är cirka 5—10 år.

Nivån på bolagets risktagning kommer också i fortsättningen att justeras genom handels- och industriministeriets anvisningar.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Syftet är att statsrådets beslut om de allmänna riktlinjerna för Industriinvesterings investeringsverksamhet skall ändras så att det motsvarar lagen och motiveringarna till den.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft senast vid ingången av år 2007.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av 1 och 2 § i lagen om statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras 1 och 2 § i lagen av den 30 december 1999 om statsbolaget Finlands
 Industriinvestering Ab (1352/1999) som följer:

1 §

Finlands Industriinvestering Ab är ett statsbolag inom kapitalinvesteringsbranschen, vars ändamål är att främja särskilt finska små och medelstora företags verksamhet genom att göra investeringar i första hand i kapitalfonder. Bolaget kan göra kapitalinvesteringar direkt i målföretag särskilt vid sådana företagsprojekt som kräver risktagning på lång sikt.

Bolagets investeringsverksamhet bör inriktas på att korrigera brister som förekommer i utbudet av finansiering inom kapitalinvesteringsbranschen.

Bolaget kan göra motsvarande investeringar i utländska fonder och målföretag förutsatt att deras verksamhet främjar den ekonomiska utvecklingen i Finland.

2 §

Bolagets verksamhet skall vara företagsekonomiskt lönsam på lång sikt.

För att bolaget skall kunna uppfylla sin näringspolitiska uppgift kan i samband med enskilda investeringsbeslut en större risk än normalt godkännas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 6 oktober 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister Paula Lehtomäki

Lag

om ändring av 1 och 2 § i lagen om statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 och 2 § i lagen av den 30 december 1999 om statsbolaget Finlands
Industriinvestering Ab (1352/1999) som följer

Gällande lydelse

1 §

Ändamålet med statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab:s verksamhet är att förbättra betingelserna särskilt för små och medelstora företags verksamhet genom att göra investeringar i form av eget kapital i sammanslutningar som bedriver kapitalinvesteringsverksamhet.

Bolaget kan göra investeringar i form av eget kapital direkt i målföretag särskilt vid sådana projekt som kräver risktagning på lång sikt.

2 §

Bolagets verksamhet skall vara företagsekonomiskt lönsam.

I samband med enskilda investeringsbeslut kan undantagsvis en lägre avkastningsförväntning och en större risk än normalt godkännas.

Föreslagen lydelse

1 §

Finlands Industriinvestering Ab är ett statsbolag inom kapitalinvesteringsbranschen, vars ändamål är att främja särskilt finska små och medelstora företags verksamhet genom att göra investeringar i första hand i kapitalfonder. Bolaget kan göra kapitalinvesteringar direkt i målföretag särskilt vid sådana företagsprojekt som kräver risktagning på lång sikt.

Bolagets investeringsverksamhet bör inriktas på att korrigera brister som förekommer i utbudet av finansiering inom kapitalinvesteringsbranschen.

Bolaget kan göra motsvarande investeringar i utländska fonder och målföretag förutsatt att deras verksamhet främjar den ekonomiska utvecklingen i Finland.

2 §

Bolagets verksamhet skall vara företagsekonomiskt lönsam på lång sikt.

För att bolaget skall kunna uppfylla sin näringspolitiska uppgift kan i samband med enskilda investeringsbeslut en större risk än normalt godkännas.

Denna lag träder i kraft den 20 .